

kunnen 'coveren'; men vond er 150 000 van welke evenwel slechts een kwart voor 'coveren' in aanmerking kwam¹ – de overige leverden 1 200 ton geregenereerde rubber op. Per maand kon men nadien ca. 5 000 banden 'coveren'; daarnaast kwamen maandelijks enkele honderden nieuwe, uit Duitsland afkomstige banden in distributie plus enkele honderden die wel al gebruikt waren maar nog een goed loopvlak bezaten. Bij de distributie (een groot gevecht waarbij van eind '43 af de toewijzingen geschieden door de rijksverkeersinspectie) gaf men prioriteit aan de vrachtauto's. Terecht ook: de volkshuishouding kon het vrachtvervoer langs de weg, hoezeer ook ingekrompen (van 63 mln ton in '38 tot 31 mln ton in '43), niet missen.

Vergeleken met vóór de oorlog werd het totale vrachtvervoer belangrijk kleiner: van 106 mln ton in '38 (102 mln ton in '40) daalde het tot 74 mln ton in '43. Het vervoer te water daalde maar weinig (32 mln ton in '38, 30 mln ton in '43), het vervoer via de spoorwegen steeg (11 mln ton in '38, 13 mln ton in '43). Bij deze cijfers moet men bedenken dat het vervoer, behalve op de weg, over het algemeen over grotere afstanden plaatsvond dan vroeger en dat de cijfers geen beeld geven van het vervoeraandeel dat aan de Nederlandse economie ten goede kwam: zij sluiten de goederen-transporten voor de Duitsers in. De spoorwegen hadden steeds een omvangrijk Duits vervoer en wat het vervoer te water betreft, weten wij dat in '43 meer dan 11% door goederen gevormd werd die voor de bouw van de Duitse verdedigingswerken (de *Atlantikwall* en de fortificaties landinwaarts) nodig waren. Bij het vervoer te water moet men ook bedenken dat talrijke binnenschepen door de Duitsers gevorderd waren; de haast gelijkblijvende transportprestatie betekende dat de binnenschippers zich buitensporig moesten inspannen. Auto's en vrachtauto's werden overigens óók in grote aantallen gevorderd; wij bezitten geen totaalcijfers maar weten wel dat in het eerste bezettingsjaar van de ca. 54 000 vrachtauto's 8 000 gevorderd werden en in het begin van het tweede nog eens 2 500 – de modernste bovendien van de zware vrachtauto's; die waren toen nodig voor Hitlers offensief tegen de Sowjet-Unie. Er vonden nadien weer nieuwe vorderingen plaats; in de zomer van '42 waren nog maar ruim 29 000 vrachtauto's op de weg. Van de gevorderde personenauto's werd een deel in gebruik genomen door Duitse militaire en civiele instanties – in totaal betrof dat in de zomer van '44 ruim 4 000 auto's. Wie ook een tekort had aan vervoermiddelen, niet de 'SD'.

¹ Dat 'coveren' bestond veelal hieruit dat op de versleten buitenband stroken rubber geplakt werden.